

delse af obligatorisk tvistbilæggelse) samt artikel 310 (erklæringer og udtalelser i overensstemmelse med Konventionen). Der kan derimod ifølge artikel 309 som hovedregel ikke tages forbehold over for Konventionens bestemmelser.

Danmark undertegnede Konventionen den 10. december 1982. Danmark afgav ikke i den forbindelse særlige erklæringer eller udtalelser. Under forhandlinger på konferencen afgav Danmark dog indlæg om fortolkning af enkelte af Konventionens bestemmelser i forhold til særegne danske forhold, herunder navnlig de historiske stræder, omtalt under de særlige bemærkninger til Konventionens artikel 35 om de historiske stræders status. Danmark vil ved deponering af sit ratifikationsinstrument afgive særskilt erklæring til artikel 35 c) såvel som til artiklerne 287, 298 og 310.

FN's Havretskonvention er den mest omfattende konvention, der nogen sinde er forhandlet i det internationale samfund.

Indholdet af Konventionen bærer præg af at være resultatet af en balanceakt. I overensstemmelse med det såkaldte »package deal«-koncept har man i teksten forsøgt at varetage hele det internationale samfunds interesser. Forbehold til de enkelte artikler er ikke tilladt. Staterne skal enten acceptere hele Konventionen eller intet. Pakkeløsningen indebærer i praksis, at staterne i visse henseender får udvidede rettigheder og i andre henseender får pålagt nye pligter. Princippet om det åbne hav stilles over for øgede nationale beføjelser, fordelingen af havets ressourcer stilles over for nationale interesser, og miljø- og resourcehensyn stilles over for økonomiske hensyn. For Danmarks vedkommende betyder den ved Konventionen stedfundne afvejning af modstående hensyn, at Danmarks interesser tilgodeses, såvel som søfartsnationer som kyststat.

Et vigtigt spørgsmål under arbejdet med Konventionen, som stadig er af vital betydning, er, i hvilket omfang Konventionen kan anses for en kodifikation af gældende folkeret eller skabelse af nye retsregler. Mange væsentlige punkter i Konventionen, såsom retten til et søterritorium indtil 12 sømil og en eksklusiv økonomisk zone indtil 200 sømil, har nu vundet sådan udbredelse og anerkendelse i statspraksis, at de uafhængigt af Konventionen anses for en del af den almindelige folkeret.

Et vigtigt problem inden for havretten er tendensen til »krybende jurisdiktion«. Udviklingen gennem de seneste årtier har været kendetegnet af kyststaternes stadig mere vidtrækkende krav på jurisdiktion, først ved etableringen af stadig mere omfattende fiskerizoner og udvidelse af søterritoriet, siden tillige

ved etableringen af eksklusive økonomiske zoner og vidererækkende krav på kontinentalsokler. Det er tvivlsomt, om Konventionen, der først efter 12 års forløb trådte i kraft, for en overskuelig fremtid vil udgøre et punktum for den »krybende jurisdiktion«, eller om tendensen fremover vil gøre sig gældende. Visse tegn tyder på, at den »krybende jurisdiktion« vil fortsætte. Blandt andet i forbindelse med etablering af eksklusive økonomiske zoner, hvor kyststater i zonerne tiltager sig jurisdiktion ud over den i Konventionen foreskrevne, og i forbindelse med regulering af fiskeri, særlig vandrende bestande på det åbne hav. I 1995 vedtoges derfor en ny FN-aftale om bevarelse og forvaltning af fælles fiskebestande og stærkt vandrende fiskebestande. Folketinget har i 2001 meddelt sit samtykke til, at Danmark ratificerer 1995-Aftalen samtidig med de øvrige EU-lande og EF (blandet kompetence).

Uanset det i 1982 opnåede resultat må det, hvad dele af Konventionen selv er eksempel på, konkluderes, at folkeretten, herunder havretten, er af dynamisk karakter, og at udviklingen globalt foregår i et øget tempo i forhold til tidligere, særlig med hensyn til miljøbeskyttelse og udnyttelse af ressourcer.

Sammenfatning af Konventionens indhold

Konventionen indeholder en dækkende regulering af den fredelige udnyttelse af havene, som omfatter samtlige maritime områder, lufrummet og den dybe havbund. Konventionen afspejler som resultat af årtiers forhandlinger en fælles forståelse blandt staterne om deres rettigheder til at udøve jurisdiktion ud for kysterne under behørig iagttagelse af de tilsvarende pligter.

Konventionen fastsætter søterritoriets maksimale udstrækning til 12 sømil, mens kyststaternes suveræne rettigheder med hensyn til fiskeri og udnyttelsen af andre naturressourcer inden for en eksklusiv økonomisk zone (EEZ) strækker sig indtil 200 sømil fra kysten. Hermed underlægges hovedparten af verdens fiskeressourcer kyststatsjurisdiktion. Op imod 90 pct. af fiskeriet i verdenshavene opgives at finde sted inden for 200 sømil fra kysterne. Konventionen pålægger kyststaten pligt til at værne om disse ressourcer til lige med en pligt til at samarbejde om bevarelsen af fiskebestandene på det åbne hav. Dette gælder også sådanne bestande, der forekommer inden for to eller flere kyststaters eksklusive økonomiske zoner eller både inden for den eksklusiv økonomiske zone og i et område, der støder op til denne (artikel 63), samt såkaldte stærkt vandrende arter (artikel 64). Yderligere påbyrder Konventionen staterne at beskytte særlige anadro-